

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ZIELONCE ZA ROK 2023

Sporządził: Adam Wejss
Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce

SPIS TREŚCI

I	Część merytoryczna	5
I.1.	Informacje wstępne	5
I.2.	Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej	8
I.3.	Dane o osobach korzystających z pomocy	9
I.4.	Świadczenia z pomocy społecznej	11
I.4.1	Praca socjalna	12
I.4.2	Zasiłek stały	12
I.4.3	Zasiłek okresowy	13
I.4.4	Zasiłek celowy i celowy specjalny	13
I.4.5	Usługi opiekuńcze	14
I.4.6	Program Rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	15
I.4.7	Sprawienie pogrzebu	16
I.4.8	Domy Pomocy Społecznej	16
I.4.9	Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	17
I.4.10	Asystent rodziny	18
I.4.11	Piecza zastępcza	19
I.5	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	20
I.5.1	Świadczenia rodzinne	20
I.5.2	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	20
I.5.3	Dodatki mieszkaniowe	21
I.5.4	Powiatowa Karta Dużej Rodziny TAKrodzina.pl	22
I.6.	Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki”	23
I.7.	Program „Opieka Wytchnieniowa”	24
I.8.	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	25
I.9.	Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	25

I.10.	Prace społecznie użyteczne	27
I.11.	Konflikt zbrojny na Ukrainie	27
I.12.	E-opieka	28
I.13.	Programy i Strategie	29
I.13.1	Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029	29
I.13.2	Program Wspierania Rodzina dla Miasta Zielonka na lata 2023-2025	30
I.14.	„Nowa jakość pracy”	30
I.15	Pozostała działalność	31
II	Część finansowa	31
II.1	Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce	31
II.2	Dochody Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce	32
III	Wnioski końcowe	32

I. Część merytoryczna

I.1. Informacje wstępne

Pomoc społeczna w Polsce jest częścią systemu polityki społecznej, który ma na celu wspieranie osób potrzebujących, w tym osób starszych, niepełnosprawnych, bezrobotnych, osób bezdomnych i innych grup znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, materialnej lub zdrowotnej. System pomocy społecznej w Polsce stanowi istotny filar polityki społecznej, zapewniający godne warunki życia dla wszystkich obywateli i wsparcie osób najbardziej potrzebujących. Pomoc społeczna w Polsce opiera się na zasadach solidarności społecznej i praw człowieka, dążąc do zapewnienia równych szans i godności wszystkim mieszkańcom kraju, niezależnie od ich sytuacji życiowej czy statusu społecznego.

System pomocy społecznej w Polsce podlega regulacjom prawnym, a jego działania są koordynowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz samorządy lokalne. Na organach władzy ciąży obowiązek wykonywania konstytucyjnych zadań gwarantujących ochronę jednostki w trudnych sytuacjach życiowych poprzez udzielanie jej różnych form wsparcia. Problematyka pomocy społecznej jest bardzo istotna dla funkcjonowania współczesnego państwa. Sprawna realizacja społecznych funkcji państwa w wielu przypadkach warunkuje zadowolenie obywateli z wykonywania przez organy administracji usług publicznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce jest jednostką organizacyjną Gminy Zielonka powołaną do wykonywania zadań z zakresu: pomocy społecznej, wspierania rodziny, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, dodatków mieszkaniowych i innych zadań określonych w statucie Ośrodka.

W roku 2023 Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce aktywnie działał na rzecz wsparcia osób potrzebujących, realizując swoje zadania ustawowe, jak również inne, wynikające z rozeznaczonych potrzeb.

Podstawowym aktem prawnym, na podstawie którego funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce, jest Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.). Ustawa o pomocy społecznej jest głównym i najważniejszym dokumentem regulującym kształt systemu pomocy społecznej w Polsce. Definiuje ona m.in. zadania z zakresu pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, organizację pomocy społecznej, jak i zasady oraz tryb postępowania kontrolnego z zakresu pomocy społecznej. W ustawie tej zamieszczono również

definicję pomocy społecznej jako instytucji polityki społecznej państwa i zaznaczono, że za jej organizację odpowiedzialne są zarówno organy administracji rządowej jak i samorządowej, które powinny współpracować ze sobą, jak i z innymi organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Ustawa o pomocy społecznej jasno określa kompetencje gmin, powiatów, samorządów województw i wojewodów oraz ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, a także rodzaje świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz warunki ich przyznawania.

Poza zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej w Ośrodku realizowane są zadania wynikające z innych aktów prawnych, w szczególności:

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r.,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007 r.,
- Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna z dnia 4 kwietnia 2014 r.,
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r.,
- Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004 r.,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r.,
- Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r.,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w domowej z dnia 29 lipca 2005 r.,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.,
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r.,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r.,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r.,
- Ustawa o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r.,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych z dnia 11 czerwca 2001 r.,
- Ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa z dnia 12 marca 2022 r.,
- Uchwała Nr 140 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 z dnia 15 października 2018 r.

Zadania pomocy społecznej określa się jako stan rzeczy, który ma być utrzymany bądź osiągnięty, zaś cel oznacza dążenie do jego osiągnięcia. Zadanie umożliwia realizację wyznaczonego celu za pomocą konkretnych środków i form działania. Zadania te polegają na świadczeniu pomocy finansowej i rzeczowej, wykonywaniu usług oraz sporządzaniu określonych programów, planów, sprawozdań. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej zadania pomocy społecznej polegają w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Poza zadaniami wynikającymi z wymienionych ustaw, Ośrodek realizował zadania dodatkowe. Działania te wynikały ze zidentyfikowanych potrzeb w zakresie wspierania mieszkańców i dotyczyły programu resortowego Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" oraz programu resortowego Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pn. "Opieka wytchnieniowa". W ramach projektu „E-opieka” Ośrodek wdraża zintegrowany system obsługi usług opiekuńczych.

Mówiąc o wsparciu dla osób z niepełnosprawnościami, nie sposób pominąć faktu, iż od wielu lat przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonce działa również Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki”.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej realizował działalność statutową oraz podejmował dodatkowe działania w celu podnoszenia jakości i poszerzania świadczonych usług na rzecz mieszkańców Miasta Zielonka. Często jest to pomoc wykraczająca poza ramy pomocy społecznej, wynikająca z bezinteresowności pracowników, ich zaangażowania i chęci pomocy drugiemu człowiekowi.

Ośrodek był inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przy realizacji zadań Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce współpracował z wieloma instytucjami:

Powiatowym Urzędem Pracy w Wołominie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce

Sądem Rodzinnym, Komendą Policji, szkołami, placówkami służby zdrowia, prokuraturą jak również z poszczególnymi wydziałami Urzędu Miasta w Zielonce oraz podległymi mu placówkami. Współpraca i dobra komunikacja przyczyniły się do sprawnego wykonywania obowiązków i szybkiego rozwiązywania pojawiających się problemów.

I.2. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej

Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce w 2023 liczyła 15 osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Struktura Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce jest dostosowana do obecnych potrzeb wynikających z realizowanych zadań, jak również do wymogów ustawowych. W skład struktury organizacyjnej OPS wchodziły następujące działy organizacyjne:

Tabela nr 1 - Struktura zatrudnienia

Dział	Skład działu (opis stanowisk)	Liczba pracowników
	Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej	1
Dział Księgowości	Główny księgowy	1
	Referent ds. świadczeń	1
Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego	Specjalista ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	1
	Inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	1
Dział Pomocy Środowiskowej	Pracownicy socjalni, Starsi Pracownicy Socjalni, Specjaliści Pracy Socjalnej, Starsi Specjaliści Pracy Socjalnej	6
Dział Wspierania Rodziny	Asystent rodziny	1
Dział Usług Opiekuńczych	Opiekun	1
Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki”	Terapeuta zajęciowy	2

I.3. Dane o osobach korzystających z pomocy

Liczba mieszkańców Miasta Zielonka w dniu 31.12.2023 r. wynosiła 16 686. Szczegółowe dane, uzyskane z Urzędu Stanu Cywilnego Miasta Zielonka, przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2 - Struktura wiekowa mieszkańców Miasta Zielonka

Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-18 lat	3 388	1 681	1 707
19-60 lat	4 680	4 680	0
19-65 lat	4 808	0	4 808
> 60 lat	2 551	2 551	0
> 65 lat	1 259	0	1 259
Ogółem	16 686	8 912	7 774

Z informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wołominie wynika, że stopa bezrobocia dla powiatu wołomińskiego wyniosła 5,8%. Liczba bezrobotnych mieszkańców Zielonki, zarejestrowanych w PUP wyniosła 299 osób, w tym 150 to mężczyźni, a 149 - kobiety. Spośród wszystkich zarejestrowanych 154 osoby to osoby długotrwale bezrobotne.

Z uzyskanych danych wynika, że w ostatnim roku nieznacznie spadła liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Tabela nr 3 – Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia

	Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia	
	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin
2023	304	179

Poniżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin w poszczególnych czynnikach dysfunkcyjnych. Należy zauważyć, że w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja i z tego względu liczby rodzin i osób nie sumuje się. W 2023 roku, podobnie jak

w poprzednich latach, dominującym problemem społecznym oraz powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Należy zauważyć, że takie działania jak wspomniane wcześniej programy „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa” czy prowadzenie Klubu Osób Niepełnosprawnych „Muminki”, doskonale wpisują się w trwający trend, zapewniając wsparcie potrzebującym. Kolejnymi powodami przyznawania pomocy jest ubóstwo oraz bezrobocie. Ubóstwo jest zjawiskiem bardzo negatywnym, które wyraźnie oddziałuje na jakość i poziom życia rodziny. Można wyróżnić wiele przyczyn ubóstwa, jedną z głównych jest pewien rodzaj mentalności ludzi, którzy przyjmują postawę roszczeniową. Mentalność ta powoduje postawę pasywną, która zakłada utrzymywanie się wyłącznie ze środków pomocy społecznej, bez refleksji o podjęciu próby poprawy własnego losu. W Zielonce, przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Wołominie, organizowane są prace społecznie użyteczne, mające na celu aktywizację zawodową osób bezrobotnych. Mówiąc o bezrobociu, jako problemie społecznym, warto zaznaczyć iż w części przypadków jest ono jedynie pozorne. Osoby świadomie rezygnują z legalnych źródeł zatrudnienia obawiając się utraty świadczeń z pomocy społecznej bądź też zajęcia wierzycelności. W tym aspekcie większym problemem społecznym od bezrobocia, wydaje się być praca „na czarno”.

Ze zjawiskiem bezrobocia oraz wspomnianą postawą związane są często patologie społeczne takie jak alkoholizm, który bardzo często współwystępuje z ubóstwem. Alkoholizmowi towarzyszą często sytuacje kryzysowe, przemoc oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Zatrudniony w Ośrodku asystent rodziny ma za zadanie pomóc w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin w środowisku.

Tabela nr 4 - Powody udzielenia pomocy i wsparcia

	Liczba rodzin
	2023
Ubóstwo	51
Sieroctwo	0
Bezdomność	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5
Bezrobocie	50
Niepełnosprawność	84
Długotrwała lub ciężka choroba	102
Przemoc w rodzinie	41

Bezradność w sprawach opiekuńczych	30
Alkoholizm	40
Narkomania	5
Zdarzenie losowe	2
Sytuacja kryzysowa	41
Kłęska żywiołowa	0
Trudności po opuszczeniu Zakładu Karnego	3

I.4. Świadczenia z pomocy społecznej

Podstawowym celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce zgodnie z obowiązującym statutem, jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych. Pomoc udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstania. Obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współdziałanie w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów. W swoich założeniach pomoc społeczna powinna bowiem, w miarę możliwości, doprowadzić osoby z niej korzystające do działania w celu zmiany swojej sytuacji życiowej.

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania.

W ramach świadczeń z pomocy społecznej możemy wyróżnić: świadczenia pieniężne, świadczenia niepieniężne, świadczenia, które udzielane są bezpłatnie, odpłatnie lub za częściową odpłatnością.

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby zainteresowanej. Świadczenia z pomocy społecznej mogą być przyznane po spełnieniu kryterium dochodowego, wynoszącego dla osoby samotnie gospodarującej 776 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – 600 zł na osobę. W szczególnych przypadkach, osobom lub rodzinom przekraczającym kryterium dochodowe, może być przyznane świadczenie specjalne.

I.4.1. Praca socjalna

Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Opracowana diagnoza sytuacji klienta jest podstawą do formułowania celów pracy z klientem. Ocena umożliwi pracownikowi socjalnemu i klientowi odniesienie się do wszystkich przyczyn trudnej sytuacji życiowej klienta, jego ograniczeń i barier oraz ustalenie hierarchii ważności problemów, które klient chce rozwiązać, a także ustalenie zakresu obecnej pracy nad pokonaniem trudności i rozwiązaniem zdiagnozowanych problemów. Opracowana diagnoza będzie punktem wyjścia do formułowania celów, jakie klient chce zrealizować.

I.4.2. Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Tabela nr 5 - Liczba osób, świadczeń i wydatki na wypłatę zasiłków stałych

	2023	2022
Liczba osób	80	83
Liczba świadczeń	683	781

Kwota świadczeń w zł	393 624	479 466
----------------------	---------	---------

I.4.3. Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny .

Przyznanie zasiłku okresowego, podobnie jak zasiłku stałego, uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Jego beneficjentem może być osoba samotnie gospodarująca i rodzina. Zasiłek nie może być jednak niższy niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby oraz między kryterium dochodowym rodziny a jej dochodem.

Tabela nr 6 - Liczba osób, świadczeń i wydatki na wypłatę zasiłków okresowych

	2023	2022
Liczba osób	22	14
Liczba świadczeń	73	52
Kwota świadczeń w zł	33 650	22 908

I.4.4. Zasiłek celowy i celowy specjalny

Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Osobom bezdomnym i innym osobom nie posiadającym dochodu oraz możliwości uzyskania świadczeń zdrowotnych może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne. Zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego - świadczenie to może być przyznane osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego.

Specjalny zasiłek celowy – świadczenie może być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe - w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Tabela nr 7 - Liczba osób, świadczeń i wydatki na wypłatę zasiłków celowych i celowych specjalnych

	2023	2022
Liczba osób	67	86
Liczba świadczeń	94	135
Kwota świadczeń w zł	53 374	54 566

I.4.5. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych przysługuje sobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze przyznawane są decyzją administracyjną zawierającą ilość godzin oraz ustaloną odpłatność. Decyzję wydaje się na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w miejscu zamieszkania. Pracownik socjalny sporządza plan pomocy określając w jej ramach zakres wykonanej usługi oraz ilość godzin tygodniowo dla każdej osoby korzystającej z tej formy pomocy.

Od lipca 2023 roku Ośrodek realizuje usługi opiekuńcze, współpracując ze Spółdzielnią Socjalną „Podkowa” z Kobyłki.

Tabela nr 8 - Liczba osób, świadczeń i wydatki na usługi opiekuńcze

	2023	2022
Liczba osób	22	26
Liczba świadczeń	1 948	3 208
Kwota świadczeń w zł	69 106	100 449

I.4.6. Program Rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Program polega na dofinansowywaniu gmin udzielających pomocy mieszkańcom na dożywianie. Do pomocy kwalifikują się osoby, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego (150% w latach ubiegłych), wynikającego z ustawy o pomocy społecznej. Świadczenia przyznawane są w formie niepieniężnej (posiłki w szkołach, przedszkolach, posiłki dla dorosłych, w tym posiłki z dowozem dla osób starszych, niepełnosprawnych, mających problemy z poruszaniem) oraz pieniężnej (zasiłki na zakup żywności). Zgodnie z przyjętym programem, ze środków przekazanych gminom udziela się wsparcia, w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, wymienionym w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Tabela nr 9 - Liczba osób, świadczeń i kwota świadczeń dot. osób korzystających z pomocy w formie posiłku

	2023	2022
Posiłki z programu Posiłek w szkole i w domu ogółem		
Liczba osób	70	76
Liczba świadczeń	6 674	6 461
Kwota świadczeń w zł	97 821	66 554
w tym posiłki dla dzieci		
Liczba osób	59	70
Liczba świadczeń	5 765	6 195
Kwota świadczeń w zł	67 259	58 574

Tabela nr 10 - Liczba osób, liczba świadczeń i kwota świadczeń dot. osób korzystających z pomocy w formie zasiłku

	2023	2022
Zasiłek celowy z programu Posiłek w szkole i w domu		
Liczba osób	128	119

Liczba świadczeń	265	135
Kwota świadczeń w zł	74 338	64 176

Ogółem na realizację Programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 roku przeznaczono 172 159 zł., z tego ze środków gminy kwotę 75 378 zł, natomiast z dotacji 96 781 zł.

I.4.7. Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Sprawienie pogrzebu przysługuje osobom zmarłym zamieszkałym lub przebywającym na terenie gminy, w stosunku do których nie ustalono osób zobowiązanych do sprawienia pogrzebu lub gdy osoby zobowiązane nie mają takich możliwości.

Tabela nr 11 – Liczba osób i wydatki na pogrzeby

	2023	2022
Sprawienie pogrzebu		
Liczba osób	5	1
Kwota świadczeń w zł	15 700	598

I.4.8. Domy Pomocy Społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę wymagającą tej formy wsparcia, na jej wniosek lub zgodnie z postanowieniem sądu, kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej.

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie

bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Dom pomocy społecznej może również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących.

Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone, dzielą się na domy dla: osób w podeszłym wieku, osób przewlekle somatycznie chorych, osób przewlekle psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, osób niepełnosprawnych fizycznie.

Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania.

Tabela nr 12 - Liczba osób, świadczeń i wydatki na Domy pomocy Społecznej

	2023	2022
Domy Pomocy Społecznej		
Liczba osób	33	30
Liczba świadczeń	295	268
Kwota świadczeń w zł	1 326 149	1 011 460

W 2023 roku osoby umieszczone przez Ośrodek przybywały w: Domu Pomocy Społecznej w Zielonce, Radzyminie, Brańszczyku, Stegnie, Brwinowie, Cegłowie, Obrytem, Ołdakach, Gniewie, Nowym Miszewie oraz Białymstoku.

I.4.9. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie (czyli bezpłatnie, tak jak osoby ubezpieczone) mają prawo osoby inne niż ubezpieczone, spełniające kryterium dochodowe, określone w przepisach o pomocy społecznej. Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone jest przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego, przeprowadzanego niezwłocznie po otrzymaniu informacji o potrzebie ustalenia uprawnień. Wywiad przeprowadza się w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby zainteresowanej. Decyzję potwierdzającą prawo do świadczeń opieki zdrowotnej wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek jednostki udzielającej świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji.

W roku 2023 Ośrodek po raz pierwszy otrzymał dotację z Wydziału Rynku Pracy Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego na dofinansowanie realizacji tego zadania. Kwota dofinansowania wyniosła 8 000,00 zł.

Tabela nr 13 - Liczba wydanych decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

	2023	2022
Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej		
Liczba wydanych decyzji	44	45

I.4.10. Asystent rodziny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracownika na stanowisku asystenta rodziny.

Asystent rodziny to osoba, która towarzyszy rodzinie, szczególnie rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań w trudnej sytuacji życiowej. Asystent pracuje również z rodzinami dzieci z niepełnosprawnościami i kobietami w ciąży w ramach ustawy „Za życiem”. Pomaga i wspiera w pokonywaniu trudności tak, aby rodzina w przyszłości potrafiła samodzielnie poradzić sobie z różnymi problemami. Asystent jest doradcą rodziny, odnajduje mocne strony, pomaga wykorzystać posiadane zasoby rodziny, które pozwolą na pokonanie trudności. Motywuje do podejmowania działań oraz wspiera w realizacji wyznaczonych, realnych celów. Asystent zwiększa poczucie wpływu na własne życie oraz podnosi samoocenę wszystkich członków rodziny. Nie wyręcza rodziny, ale wskazuje, motywuje oraz naprowadza. Asystent rodziny koncentruje się na wspieraniu rodziny, towarzyszeniu w rozwoju jego członkom oraz pedagogizacji rodziców, czyli dostarczaniu im wiedzy związanej z wychowaniem dzieci (pracuje zwłaszcza nad poprawą umiejętności opiekuńczo-wychowawczych). Działaniami asystenta rodziny objęte są rodziny, które przede wszystkim przeżywają trudności w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej i pozostają w systemie pomocy społecznej.

Praca rodziny z asystentem rodziny opiera się na zasadzie dobrowolności lub zobowiązane do współpracy przez sąd rodzinny.

W 2023 roku asystent rodziny podjął współpracę z siedmioma rodzinami, które zostały zobowiązane przez sąd do korzystania z tej formy wsparcia.

Tabela Nr 14 - Liczba osób objętych pomocą asystenta rodziny.

	2023	2022
Asystent rodziny		
Liczba rodzin	12	17
Liczba osób w rodzinie	37	64
w tym dzieci	17	35

Wszystkie objęte wsparciem rodziny, należą do rodzin wieloprotblemowych, w których prócz niewydolności opiekuńczo – wychowawczej, występują także problemy związane z: bezrobociem, nadużywaniem alkoholu, chorobą alkoholową, przyjmowaniem środków odurzających, niepełnosprawnością, przemocą, zaburzeniami psychicznymi, samotnym wychowywaniem dzieci, problemami ekonomicznymi, wysokimi zobowiązaniami finansowymi i ubóstwem, trudnościami z prowadzeniem gospodarstwa domowego, odizolowaniem społecznym, trudnościami w załatwianiu spraw urzędowych czy złymi warunkami lokalowymi.

Z dniem wejścia ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 roku poz. 1860) poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin z dziećmi, u których zdiagnozowano „ciężkie nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.

I.4.11. Piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodziców. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu natychmiastowej pieczy zastępczej. Piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej: rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna), rodzinny dom dziecka oraz z formie instytucjonalnej: np. placówka opiekuńczo – wychowawcza. Za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych odpłatność ponosi gmina. W pierwszym roku odpłatność w wysokości 10%, w drugim roku 30%, w trzecim i następnym

50%. Z roku na rok można zaobserwować wzrost wydatków na to zadanie. Spowodowane jest to długotrwałym przebywaniem dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela nr 15 - Liczba osób umieszczonych i wydatki na pieczę zastępczą

	2023	2022
Piecza zastępcza		
Liczba osób	17	17
Kwota świadczeń w zł	164 052	140 832

I.5. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

I.5.1. Świadczenia rodzinne

System świadczeń rodzinnych działający od maja 2004 r. jako system poza ubezpieczeniowych świadczeń socjalnych, jest kolejnym zadaniem zleconym Ośrodkowi do realizacji. Celem systemu pomocy rodzinie wprowadzonego przez ustawę o świadczeniach rodzinnych jest stworzenie spójnego wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej, wychowującej dzieci uczęszczające do szkoły, w tym niepełnosprawne.

Tabela nr 16 – Liczba osób, świadczeń i wydatki świadczenia rodzinne

	2023	2022
Świadczenia rodzinne wraz z dodatkami		
Liczba rodzin	418	588
Ilość świadczeń	10 454	11 596
Kwota świadczeń w zł	3 701 850	3 865 781

I.5.2. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia, kierowanego do rodzin, w których dzieci, pomimo zasądzonych od rodzica wyroków sądu alimentów, są ich pozbawione z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. W takich okolicznościach państwo zastępczo wypłaca osobom uprawnionym świadczenia pieniężne w wysokości zgodnej z wyrokiem sądowym, nie więcej jednak niż 500 zł na dziecko.

Tabela nr 17 - Wydatki na świadczenie z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba wypłaconych świadczeń

	2023	2022
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego		
Liczba rodzin	33	30
Ilość świadczeń	442	538
Kwota świadczeń w zł	192 083	223 447

W bazie danych Działu Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego w 2023 roku figurowało 65 dłużników alimentacyjnych przebywających na terenie naszej Gminy. Wykonując zapisy ustawy, Dział Świadczeń Rodzinnych i Fundusz Alimentacyjny podejmował wobec dłużników alimentacyjnych szereg różnorodnych działań, zmierzających do wyegzekwowania należności alimentacyjnych. W 2023 roku od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano łącznie kwotę 164 194 zł, z czego 109 937 zł stanowiły odsetki, natomiast kwota spłaty należności głównej wyniosła 54 257 zł.

Ogólna kwota zadłużenia z tytułu należności alimentacyjnych na koniec 2023 roku wyniosła 8 016 407 zł, w tym odsetki 2 787 205 zł.

I.5.3. Dodatki mieszkaniowe

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Dodatek przyznaje się na wniosek osoby uprawnionej. Do wniosku dołącza się deklarację o dochodach gospodarstwa domowego za okres 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających złożenie wniosku oraz inne niezbędne dokumenty.

Dodatek jest przyznawany na 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku.

Od 2022 roku wydatki na dodatki mieszkaniowe rosną. Jest to spowodowane zmianą ustawy o dodatkach mieszkaniowych. Wprowadzenie nowej definicji dochodu (dochód w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych) uniemożliwiło wliczania do dochodu dochodów dorywczych oraz świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela nr 18 - Dodatki mieszkaniowe

	2023	2022
Dodatki mieszkaniowe		
Liczba rodzin	65	64
Kwota świadczeń w zł	194 270	172 186

I.5.4. Powiatowa Karta Dużej Rodziny TAKrodzina.pl

W ramach powiatowego programu TAKrodzina.pl Ośrodek przyjmuje wnioski i prowadzi postępowanie w sprawie refundowania biletów okresowych. Osoby posiadające Powiatową Kartę Rodziny mogły ubiegać się o dofinansowania w wysokości 50 % wartości zwrotu kosztów ceny zakupu imiennego biletu okresowego.

Tabela nr 19 - Dofinansowanie biletów

	2023	2022
TAKrodzina.pl		
Liczba rodzin	6	4
Liczba osób	10	7
Kwota świadczeń w zł	2 586	3 768

I.6. Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki”

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób z niepełnosprawnościami na terenie naszego miasta, przy Ośrodku Pomocy Społecznej, od wielu lat działa Klub Osób Niepełnosprawnych „Muminki”. Dzięki zrozumieniu i akceptacji przez samorząd potrzeb osób z niepełnosprawnością, na terenie Zielonki funkcjonuje miejsce zapewniające z jednej strony wsparcie i opiekę dla tych osób, a z drugiej wytchnienie dla ich opiekunów.

W 2023 roku do Klubu uczęszczało 12 osób z niepełnosprawnością w wieku od 42 do 69 lat, w tym 5 kobiet i 7 mężczyzn. Część z osób uczestniczy w zajęciach klubu tylko okresowo ze względu na pobyt w Centrum opiekuńczo-mieszkalnym w Kobyłce.

W Klubie Muminki prowadzone są różnorodne zajęcia, których celem jest usprawnienie utraconych funkcji i sprawności fizycznej, jak też wypracowanie funkcji zastępczych ułatwiających codzienne

funkcjonowanie podopiecznym. Poprzez terapię zajęciową układ nerwowy, a także motoryczny jest pobudzany i usprawniany.

W Klubie zostały wykorzystane następujące rodzaje terapii:

- Ergoterapia – zajęcia manualne, robótki ręczne, haft, stroiki świąteczne i okolicznościowe, dekoracje, tkactwo, wikliniarstwo,
- Arteterapia – malarstwo, rysunek, prace plastyczne,
- Muzykoterapia – śpiew, granie na instrumentach,
- Fizjoterapia – gimnastyka, ćwiczenia różnych partii ciała,
- Psychoterapia – wspomaganie funkcjonowania w codziennym życiu.

W 2023 roku, na realizację zajęć w Klubie Osób Niepełnosprawnych „Muminki” Ośrodek pozyskał kwotę 60 000,00 zł z powiatu wołomińskiego. W ramach udzielonej dotacji w klubie prowadzono następujące zajęcia:

- Warsztaty zdrowia i urody,
- Warsztaty „Jak pięknie wyglądać w Święta”,
- Warsztaty wikliniarstwa,
- Warsztaty stolarskie,
- Warsztaty fotograficzne,
- Warsztaty Scrapbooking,
- Warsztaty „Las w słoiku”,
- Warsztaty Brush lettering (warsztaty z kaligrafii),
- Zajęcia muzykoterapii,
- Zajęcia gimnastyczne,
- Zajęcia z psychologiem,
- Wyjazdy integracyjne i poznawcze do teatru Rampa, na występy Zespołu Pieśni i Tańca „Mazowsze”, oraz do gospodarstw agroturystycznych w Starej Złotorii, Brzeźniku i Rudnikach.

W ramach działalności klubu Ośrodek prowadził również działania promocyjno-integracyjne. Przy współpracy z Kolejową 11 zorganizowano Kiermasz Wielkanocny, warsztaty integracyjne podczas Festiwalu końca lata na Kolejowej 11 oraz Kiermasz Bożonarodzeniowy połączony z warsztatami tworzenia kartek świątecznych.

Warto rozważyć przeprowadzenie remontu w pomieszczeniach klubu, jak również udostępnienie większej przestrzeni na jego potrzeby. Dzięki temu, mamy nadzieję, odświeżyć oblicze klubu i zachęcić nowe osoby do odwiedzenia naszej placówki.

Przedsięwzięcie to zostało wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Zielonka na lata 2023-2030.

I.7. Program „Opieka wytchnieniowa”

Głównym celem Programu „Opieka wytchnieniowa” jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami.

Program ma także zapewnić:

w odniesieniu do rozwiązań systemowych:

- wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem traktowanym na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej; w odniesieniu do członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych:
- czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.

W 2023 roku programem zostały objęte 4 rodziny, przyznano 502 godziny świadczeń.

Tabela nr 20 - Liczba osób, liczba świadczeń oraz kwota świadczeń w ramach programu Opieka wytchnieniowa.

	2023	2022
Liczba osób	4	3
Liczba świadczeń	502	651
Kwota świadczeń w zł	21 047	26 638

I.8. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Głównym celem Programu "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" jest wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia.

Program ma także zapewniać:

- poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia;
- wsparcie osobom niepełnosprawnym oraz pomoc adekwatną do potrzeb;
- uczestnictwo osób niepełnosprawnych w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.;
- dofinansowanie jednostek samorządu terytorialnego w ramach realizowanych zadań mających na celu wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych;
- zwiększenie wsparcia asystenckiego dla niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

W 2023 roku programem objęto 11 osób, przyznano 3 657 godzin świadczeń.

Tabela nr 21 - Liczba osób, liczba świadczeń oraz kwota świadczeń w ramach programu Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej.

	2023	2022
Liczba rodzin	11	9
Liczba osób	3 657	3 504
Kwota świadczeń w zł	161 526	141 663

I.9. Miejski Zespół Interdyscyplinarny

Zgodnie z obowiązującą ustawą gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności w ramach pracy miejskiego zespołu interdyscyplinarnego, którego utworzenie należy do zadań obowiązkowych gminy. Miejski zespół interdyscyplinarny odpowiada za:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;

- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Przemocą domową jest jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej.

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Nowelizacja ustawy z dnia 22 czerwca 2023 roku sprawdziła szereg zmian w dotychczasowych przepisach:

- rozszerzono katalog form przemocy o przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc,
- rozszerzono krąg osób określonych jako osoby doznające przemocy, a co za tym idzie krąg osób objętych pomocą, dotyczy np. byłych małżonków lub partnerów, niezależnie od wspólnego zamieszkiwania.

W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej (wcześniej przemocy w rodzinie) nastąpiło rozwiązanie dotychczas istniejącego Zespołu, a jego miejsce powołany został nowy. Proces ten był dużym wyzwaniem dla Ośrodka, jednakże dzięki współpracy i zaangażowaniu pracowników zmiana została wprowadzona bez żadnych zakłóceń i przerywania pracy Zespołu. Działania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Pracownicy OPS, powołani do Zespołu, prowadzili obsługę organizacyjną oraz techniczną, dbali o terminowość spotkań i prowadzili niezbędną dokumentację. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych wykonywali zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Nowa ustawa nałożyła obowiązek przeszkolenia wszystkich członków Zespołów Interdyscyplinarnych. W siedzibie naszego Ośrodka zorganizowano szkolenie dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych z Zielonki, Ząbek i Klembowa. W szkoleniu uczestniczyło 40 osób.

Tabela nr 22 - Liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart A

	2023	2022
Liczba Niebieskich Kart A	41	22

I.10. Prace społecznie użyteczne

W ramach aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, Ośrodek współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Wołominie oraz Urzędem Miasta w Zielonce przy realizacji prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Prace te odbywają się bez nawiązania stosunku pracy ani umowy o pracę. Mają one za zadanie aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych a w konsekwencji ich powrót na rynek pracy.

W okresie od kwietnia do października skierowano do prac społecznie użytecznych 8 osób.

I.11. Konflikt zbrojny na Ukrainie

Sytuacja w Zielonce związana z przebywaniem na naszym terenie osób uchodźców z Ukrainy, unormowała się. Ośrodek kontynuował działania ustawowe wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Na jej podstawie wypłacano jednorazowe świadczenie 300 zł, przyznawano posiłki dla dzieci w szkołach, wypłacano świadczenia rodzinne osobom uprawnionym oraz zasiłki przysługujące na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek współpracował z Urzędem Stanu Cywilnego w celu ustalenia zasad pobytu obywateli Ukrainy na terenie Polski, a tym samym ich uprawnień do świadczeń.

W korespondencji przekazanej przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki podkreślono, że świadczenia z pomocy społecznej powinny mieć charakter doraźny i krótkoterminowy i można je przyznać w szczególnych i bardzo nadzwyczajnych sytuacjach.

Tabela nr 23 – Liczba osób, świadczeń i wydatki na świadczenia dla obywateli Ukrainy

	2023	2022
Jednorazowe świadczenie 300		
Liczba osób	55	995
Ilość świadczeń	55	995
Kwota świadczeń w zł	16 500	298 500
Koszty obsługi	330	5 970
Świadczenie rodzinne		
Liczba rodzin	13	15
Ilość świadczeń	448	273
Kwota świadczeń w zł	217 550,94	92 922
Koszty obsługi	5 703,48	2 491
Świadczenia z pomocy społecznej (zasiłki celowe, okresowe, stałe, posiłki)		
Liczba osób		115
Ilość świadczeń		5 496
Kwota świadczeń w zł	34 003,48	81 464
Koszty obsługi	-	-

Łączna kwota świadczeń wypłaconych w formie pieniężnej i niepieniężnej (posiłki w szkołach) oraz kosztów obsługi zadań wyniosła 274 087,90 zł.

Rodziny z Ukrainy otrzymywały również pomoc w formie dodatku mieszkaniowego. Zgodnie z wytycznymi Departamentu Mieszkalnictwa Ministerstwa Rozwoju i Technologii cudzoziemcy przybywający na terenie gminy mogą składać wnioski o przyznanie dodatku mieszkaniowego, gdyż ustawa nie zawiera przepisów, które uzależniałyby prawo do dodatku mieszkaniowego od posiadania polskiego obywatelstwa, a tym samym wykluczałyby cudzoziemców z grona osób uprawnionych do dodatku mieszkaniowego.

I.12. E-Opieka

W grudniu 2023 roku ostatecznie wdrożono system E-Opieka. W ramach projektu, w którym Miasto Zielonka uczestniczy (jako partner) realizowanego przez Warszawę wraz z dziewięcioma innymi gminami (Grodzisk Mazowiecki, Jabłonna, Karczew, Legionowo, Marki, Pruszków, Raszyn, Wieliszew, Żyrardów), we współpracy z warszawskimi ośrodkami pomocy społecznej, Centrum Usług

Społecznych "Społeczna Warszawa", Stołecznym Centrum Opiekuńczo-Lecznicy oraz 14 warszawskimi domami pomocy społecznej. Głównym celem projektu „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (E-Opieka)” jest nie tylko poprawa jakości życia osób korzystających z usług opiekuńczych ale i wspieranie dalszej digitalizacji usług obszaru pomocy społecznej.

W ramach programu został utworzony i wdrożony system zarządzania usługami opiekuńczymi, integrujący wszystkie działania począwszy od wydania decyzji administracyjnej, przez elektroniczne ewidencjonowanie świadczonych usług, na rozliczeniach odpłatności kończąc. Warto zaznaczyć, iż dostęp do niektórych funkcji systemu będą posiadać świadczeniobiorcy lub ich rodziny.

Drugim elementem wdrożonym w ramach projektu jest system teleopieki. Usługa polegać będzie na monitorowaniu świadczeniobiorcy w miejscu zamieszkania przy pomocy urządzeń elektronicznych tj. opaski monitorujące funkcje życiowe, czujniki gazu, czujniki czadu. Zgodnie z założeniami, w przypadku zagrożenia urządzenia zintegrowane z systemem wyślą sygnał do centrum reagowania. Do końca roku 2023 pierwsi klienci otrzymali opaski monitorujące, czujniki gazu i czadu.

I.13. Programy i Strategie

I.13.1. Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Zielonka na lata 2023 - 2029

Na początku 2023 roku ruszyły prace nad opracowaniem diagnozy problemów społecznych w gminie, na podstawie której powstała Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Zielonka na lata 2023 – 2029.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Głównym celem strategii rozwiązania problemów społecznych Miasta Zielonka na lata 2023-2029 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Miasta Zielonka. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze

pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

W dniu 20 listopada 2023 r. ogłoszono konsultacje społeczne dotyczące projektu uchwały w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielonka na lata 2023 – 2029. Nie zgłoszono opinii lub uwag do projektu uchwały. Strategia została przyjęta w grudniu 2023 roku.

I.13.2. Program Wspierania Rodziny dla Miasta Zielonka na lata 2023 - 2025

Diagnoza stworzona na potrzeby Strategii rozwiązywania problemów społecznych pozwoliła również na opracowanie i wdrożenie Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Zielonka na lata 2023 – 2025. Zgodnie z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Głównym celem Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Zielonka na lata 2023-2025 jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Poprzez prawidłowo funkcjonujące rodziny dzieci poznają właściwe wartości i przygotowują się do pełnienia ról społecznych.

Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych wraz z kierunkami działań w zakresie edukacji, pracy socjalnej, pracy asystentów rodziny, realizacji projektów i programów pomocowych. Program został przyjęty w maju 2023 roku.

I.14. „Nowa jakość pracy”

W Ośrodku Pomocy Społecznej kontynuowane są prace modernizacyjne zapoczątkowane w poprzednim roku. Zakończono etap prac związany ze stworzeniem przyjaznej przestrzeni do obsługi klienta (sekretariat, pokój pierwszego kontaktu). W kolejnym etapie rozpoczęliśmy modernizację pomieszczeń biurowych w Ośrodku. Odnowiono cały korytarz i część pokoi. Wymieniono wykładziny i oświetlenie. Mając na uwadze poprawienie komfortu pracy w następnych latach planujemy kontynuować prace remontowe.

I.15. Pozostała działalność

W ramach swojej działalności Ośrodek podejmował także inne inicjatywy, mające na celu wsparcie osób potrzebujących.

Ośrodek uczestniczył w piątej edycji programu Fun.Tech.Future, który wspiera młode osoby w wieku 18-23 lata w trudnej sytuacji życiowej czy ekonomicznej. Na naszej stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych publikowane były newslettery związane z wyborem ścieżki zawodowej, znalezieniem pierwszej pracy oraz rynkiem pracy.

Ośrodek prowadził działania profilaktyczno-informacyjne podczas Dni Kolejowej 11 (czerwiec 2023) oraz podczas Festiwalu końca lata na Kolejowej 11 (wrzesień 2023). Na naszym stoisku znajdowały się ulotki informacyjne i łakocie dla najmłodszych.

W dniach 11-12 października w siedzibie Ośrodka odbyło się szkolenie dla przedstawicieli i pracowników instytucji realizujących formy pomocy i oparcia społecznego „Droga do samodzielności”. Szkolenie dotyczyło wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ośrodek gromadzi sprzęt ortopedyczny, tj, wózki inwalidzkie, kule, chodziki, łóżko ortopedyczne, pozyskany od mieszkańców Zielonki. W razie potrzeby Ośrodek udostępnia sprzęt osobom potrzebującym.

II. Część finansowa

II.1. Wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonce wydatkował łącznie 9 101 802,50 zł.

Tabela nr 24 – struktura wydatków Ośrodka Pomocy Społecznej

	Rok 2023	Rok 2022
Ogółem, w tym:	9 101 802,50 zł	8 384 085,47 zł
Zadania własne	4 472 638,53 zł	4 071 378,84 zł
Zadania zlecone	4 568 686,85 zł	4 265 445,77 zł
Zadania powierzone	60 477,12 zł	47 260,86 zł

W 2023 roku łączne dotacje (zadania zlecone, własne, powierzone i środki pozabudżetowe) pozyskane na realizację zadań Ośrodka wyniosły 5 914 304,18 zł. Dotacje wykorzystano w 99,2%.

II.2 Dochody Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonce

W 2023 roku dochody Ośrodka wyniosły 96 040,09 zł (dochody własne).

Tabela nr 25 - Struktura dochodów w Ośrodku Pomocy Społecznej

	Rok 2023	Rok 2022
Ogółem, w tym:	96 040,09 zł	118 221,07 zł
Odpłatność rodziny za pobyt w DPS (2 umowy)	52 694,15 zł	48 276,96 zł
Odpłatność za usługi opiekuńcze	16 229,00 zł	22 617,00 zł
Nienależnie pobrane zasiłki stałe i okresowe z lat ubiegłych	719,00 zł	0,0 zł
Nienależnie pobrane świadczenia z lat ubiegłych	2 487,66 zł	18 522,58 zł
Odsetki od nienależnie pobranych świadczeń	111,90 zł	1 781,00 zł
Należności od dłużników alimentacyjnych (w części należnej gminie)	23 205,75 zł	26 537,20 zł
Odsetki od depozytu	592,63 zł	486,33 zł

III. Wnioski końcowe

Podobnie jak w roku ubiegłym działania Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku nakierowane były na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Zadania ustawowe wypełniane przez Ośrodek uzupełniały działania dodatkowe, realizowane w ramach dostępnych programów, na które Ośrodek pozyskał dodatkowe środki. Realizowane Programy „Opieka wytchnieniowa”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, działalność Klubu Osób Niepełnosprawnych „Muminki”, projekt „E-opieka” wpisują się w potrzeby mieszkańców, gdyż w ostatnich latach głównym problemem społecznym staje się niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba. Podjęcie współpracy z podmiotem zewnętrznym, wyspecjalizowanym w świadczeniu usług opiekuńczych, pozwoli zwiększyć zakres i dostępność tej formy pomocy. Nieustanny wzrost kosztów utrzymania osób w domach pomocy społecznej skłania do podjęcia działań mających na celu utworzenie Domu dziennego pobytu lub rodzinnego domu pomocy, a w przypadku osób lepiej funkcjonujących mieszkań chronionych bądź wspomaganych.

W roku 2023 Ośrodek podejmował również inicjatywy profilaktyczno-informacyjne wśród mieszkańców Zielonki. Współpracował w tym zakresie z jednostkami miejskimi, jak również spoza Zielonki. W ramach działalności Klubu Osób z Niepełnosprawnością „Muminki” organizowano kiermasze i warsztaty integracyjne.

Opracowano i wdrożono wymagane prawem Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Zielonka na lata 2023-2029 oraz Program Wspierania Rodziny dla Miasta Zielonka na lata 2023-2025.

Na uwagę zasługuje dobra współpraca instytucji na terenie całego miasta. Kooperacja i wymiana informacji pozwoliły na sprawną realizację zadań.

Na uznanie zasługuje zaangażowanie, bezinteresowność i empatia pracowników, których działania często wykraczają poza ustalone obowiązki służbowe.